

Velkommen til barselopphald ved Volda Sjukehus

Gratulerer med barnet!

Du har no lagt ein kjempeinnsats bak deg!

Eit menneske er fødd – eit nytt lite individ som er heilt unikt. Foreldre og barn skal no bli betre kjent med kvarandre. Vi som arbeider her ønsker å vere til best mogleg hjelp i den viktige starten for den nye familien.

Barseltida ved Volda sjukehus

Vår barseleining ligg i den kombinerte føde/barsel/gyn.avd. ved Volda sjukehus -i 3. etg. Det er plass til 10 barselkvinner. Vi prøver så langt vi kan at du får eige rom, men du kan måtte dele rom med andre barselkvinner. Avdelinga har tilbod om familierom dersom du ønsker det. Vi har og gravide og gynekologiske pasientar i avdelinga.

Familierom

Alle har eige rom. Dusj og toalett rett utanfor. Barnefar, eller partner, kan mot betaling bo i lag med deg under opphaldet. Faktura for opphaldet vert sendt i posten i ettertid. Ver venleg å ta kontakt med oss når du treng hjelp, veiledning eller nokon å snakke med.

Mor og barn saman

Vi legg opp til at mor og barn er saman heile døgnet. Ved behov får du avlastning når du skal i dusjen eller treng å kvile. Det er normalt at barnet kan vere uroleg. Det å ligge hud-mot-hud inn til mor er ein god måte å roe barnet på, også utanom amming. Personalet er til stades for råd og praktisk veiledning.

Liggetid og besøk

- Friske førstegongsfødande med friske barn er vanlegvis 3 dagar i barselavdelinga
- Friske fleirgongsfødande med friske barn er vanlegvis 2 dagar i barselavdelinga
- Har du tatt keisersnitt vert du vanlegvis 3-4 dagar i barselavdelinga

Tenk på deg sjølv den korte tida du er på sjukehuset. Barnefar/partner og søsken til den nyfødde er velkommen på "besøk". I tida mellom kl.18.00-19.00 kan du ta i mot besøk av besteforeldra til barnet. Det vert gjort individuell vurdering i høve der mor og/eller barn er sjuke. Gravide som er innlagd kan ta imot besøk etter behov.

Veiledning og samtale

Under barseloppaldet vil du få veiledning etter ditt behov. Det er viktig at du formidler til jordmor kva ønskar, tankar og behov du har for opphaldet. Det gir oss tilsette eit godt grunnlag for individuell tilpassa omsorg. Alle får tilbod om samtale med jordmor etter fødselen og før utreise. Samtale med lege er eit tilbod dersom du har tatt haste-keisersnitt, eller det vart nytta sugekopp eller fødselstang under fødselen.

Før heimreise vil du få tilbod om individuell samtale med jordmor, der fødselen og tida etter heimreise er fokus. Om det praktisk er mogleg vil jordmor som var med under fødselen ha samtalen med deg. Du får med kopi av partogrammet, som er ei skjematisk oversikt over fødselen.

Amming og mjølkeproduksjon

Den første amminga

Like etter fødselen er barnet våken og oppmerksom. Det ser og luktar mamma for første gong. Barnet har instinkt som gjer at det ganske fort vil søkje seg fram til den viktige mjølka. Det syg på det som kjem borti med

munnen, og gjer kravlerørsler for å kome fram til brystet. Det er viktig at vi utnyttar barnet sine instinkt og tilbyr brystet når det sjølv gir teikn. Då vil det som regel gå greitt å få barnet til å sugе.

Det er viktig med etablering av den første amminga alt på fødestova første timane. Råmjølka, som du har i brysta frå før fødselen, er rik på antistoff og svært næringsrik. Den er konsentrert og små mengder er nok for barnet.

Husk god handhygiene før stell og amming!

Sittande amming

Liggande amming

Hud-mot-hud

Sjølv om barnet har sugd godt like etter fødselen er det viktig å tilby brystet på nytt så snart barnet viser teikn til igjen å ville sugе. Ha barnet tett til eigen kropp så ofte som mogleg. Hud-til-hud kontakt er den beste måten å stimulere barnet si sugelyst, og din eigen mjølkeproduksjon. Om ikkje før anbefalar vi at du legg barnet til brystet på nytt innan 6 timar etter fødselen.

Sjølvregulering

Eit friskt barn fødd til termin og med normal vekt gir stort sett sjølv beskjed når det vil ha mat. Barnet treng vanlegvis ikkje anna næring enn det det får hos mor. Barnet har medfødd opplagsnæring som det tærer på i starten, og det er normalt med eit lite vekttaap dei første par dagane. Gi barnet mat når det vil ha, kor ofte varierer frå barn til barn. Nokre vil ha tette måltid med 1-2 timar i mellom, medan andre kan sove 3-4 timar

etter at dei har spist. Talet på måltid i døgnet er viktigare enn tida mellom dei. Barnet bør ha minimum 8-10 måltid pr. døgn. Noter gjerne klokkeslett på barnekurva når du ammar, slik kan både du og personalet følgje med.

Nattamming

Eit nyfødd barn vil som regel ha behov for måltid i løpet av natta, men du treng ikkje vekke barnet utan at det er gitt særleg beskjed om det. Barnet kan sove hos deg, eller i eiga seng. Det er anbefalt at barnet har ryggleie når det søv, og har si eiga dyne.

Ammestilling

I starten vil dei fleste foretrekke å amme liggande. Det er likevel viktig at du under opphaldet får trening i å amme både liggande og sittande. Det skal ikkje vere vondt å amme, men dei fleste kjenner ei viss ømheit dei første dagane. Blir det sårt og vondt, kan det vere teikn på at ammestilling og/eller barnet sitt sugetak må korrigerast. Be personalet observere når du legg barnet til.

Brystsprenng

Etter 2-3 dagar opplever mange at brysta blir tunge og av og til harde. Auka blodtilstrømming og væskeoppopping i brysta, grunna begynnande melkeproduksjon, er årsaka. Det kan vare nokre dagar -best hjelp får du ved å legge barnet ofte til brystet. Er det vanskeleg for barnet å få tak kan du handmjølke for å "lette litt på trykket".

Ta kontakt - vi er her for støtte og veiledning!

Ammefilm og brosjyre

Vi anbefaler at du ser ammefilmen "Bryst er best" når du er i avdelinga. Filmen er informativ og viser amming i praksis. Vi har og andre filmar som gir konkrete råd og tips om amming.

Brosjyra "Hvordan du ammer ditt barn" inneheld råd for den første tida etter fødselen. Vi anbefaler at du tar brosjyra/heftet med heim om du ikkje alt har fått den i svangerskapet.

Barnets sugerefleks er mefødd, men det kan ta tid før sugeteknikken er innarbeidd –frå dagar til veker. For å unngå "sugeforvirring" hos barnet, tilrår vi ikkje smokk før amminga er godt i gang.

Amming er ei trenings sak. Sørg for god nok hjelp til sjølvhjelp slik at du er godt på veg før heimreise.

Barnestell

Stell er meir enn vask og mat. Ta deg god tid når du steller barnet ditt. Gode, omsorgsfulle hender som vaskar, stryk og masserer, fortel barnet at du bryr deg om det. Prat og augekontakt styrker bandet mellom dykk. Denne tilknytninga er viktig når barnet skal utvikle seg til ein trygg og harmonisk person. Prøv deg fram, du kan ikkje gjere mykje feil. Før du reiser heim vil du/dykk få tilbod om veiledning i bad og stell av barnet.

Ver forsiktig med bruk av såpe, den tørkar ut huda. Navleområdet skal haldast reint og tørt, men du kan likevel bade barnet berre du tørker godt etterpå. Husk god handhygiene før stell og amming

Barnelegeundersøking

Den nyfødde vert etter vår anbefaling undersøkt av barnelege FØR heimreise. Du og barnefar/partner er sjølv sagt velkomen til å delta.

Barnelegen er i Volda 2(3) faste vekedager (mandag, torsdag og dei fleste fredagar) Barnelegen informerer undervegs og er open for

spørsmål. Skulle du likevel reise heim før barnelegen har undersøkt barnet, må lege ved føde/barselavd. spørjast om å lytte på barnets hjarte om det er vanleg dagtid. Dette erstattar ikkje ordinær undersøking; for de må kome tilbake til føde/barselavdelinga.

Foreldre/nyfødde frå andre sjukehuisområde som vel å reise til barseloppald ved lokalt sjukehus FØR barnelege i Volda har sett barnet, vil få gjort barnelegeundersøking etter overflytting.

Blodprøver av barnet

Nyfødtscreening

Alle nyfødde vert undersøkt med tanke på stoffskiftesjukdomane PKU (Følling sjukdom) , hypotyreose (for lavt stoffskifte)og 21 andre medfødde sjukdomar. Det vert tatt blodprøve ved eit stikk i barnets hel etter 48 timar. Du får ikkje melding om resultatet om alt er normalt. Meir informasjon får du med jordmor som deler ut eit skriv om og innhentar samtykke til nyfødtscreeningen 1. dag.

Gulsott

Ca. 50% av alle nyfødde utvikler spedbarnsgulsott rundt 3. levedøgn. Graden av gulsott undersøkes ved hjelp av eit Bilisjekk-apparat, og/eller ved ei blodprøve. Resultatet av prøva avgjer om barnet treng lysbehandling eller ikkje. Om barnet treng behandling vil du få meir informasjon, og utdelt brosjyra "Gulsott hos nyfødde".

Hørselstest

Barnet vil få utført hørselstest på begge ører før heimreise. Undersøkinga er ikkje smertefull. Meir informasjon finn du i brosjyra "Hørselstest for nyfødde".

Barseltida –endringar i kropp og sinn

Etterrier

Samantrekningar i livmora etter fødselen vert kalla etterrier. Dei kan vere smertefulle dei første 2-3 dagane. Varmepose, akupunktur eller smertestillande kan vere god hjelp.

Renselse

Blødning etter fødsel er normalt, og blir kalla renselse. Livmora kvitterer blod, sårveske og slimhud etter graviditeten/fødselen. Renselsen inneheld også bakteriar. Bruk intimdusj/dusj 2-3 gonger dagleg den første tida, og ver nøye med handhygiene. Bruk reint vatn eller intimsåpe nedentil.

Rifter

Rifter etter fødselen gror vanlegvis raskt. Det er vanleg å kjenne seg hoven og øm i starten. Har du derimot vondt må du gi beskjed slik at jordmor får sett på stinga. Tråden vil løyse seg opp av seg sjølv ca 3-4 veker etter fødselen.

Urin- og tarmfunksjon

Vannlating er vanlegvis ikkje noko problem etter ein normal fødsel. Opplever du å ikkje få tømt deg skikkeleg og/eller har smerter ved vannlating må du gi beskjed til personalet.

Rikeleg drikke er bra for tarmfunksjonen. Ved "treg mage" anbefaler vi svsker eller linfrø. Har også «flytande kli» (Lactilose/Dupahalac) ståande på daglegstova. Har du smertefulle hemorider gi beskjed.

Svette

Det er normalt å svette rikeleg i barseltida. Det er hormonelt betinga og vil gi seg etter nokre dagar. Du kan også kjenne deg hoven og sveitt på føtter og hender.

Humør/psyke

Humøret svingar gjerne i tida etter fødselen. Det er heilt normalt og har både ei fysisk og følelsmessig forklaring. Mange kan kjenne seg sårbare og tyr lett til tårene. Morskjærleiken kjem heller ikkje alltid med det same. Ta det med ro –kjærleiken treng ofte litt tid.

"Ikke vent at du skal forelske deg i barnet ditt med en gang. Å elske et barn er akkurat som andre kjærlighetsforhold. Noen ganger er det en plutselig og overveldende følelse. Andre ganger kommer kjærligheten langsommere. Noen ganger er du ikke engang klar over at du elsker før det skjer noe som truer med å skille dere fra hverandre".

Sheila Kitzinger

Parforholdet

Det å føde barn vil for dei fleste krevje ei omstilling i livet -hovudpersonen er ikkje lenger ein sjølv. Endringane gjer at vi må finne nye måtar å fungere på både i forhold til oss sjølv og i parforholdet. Det er viktig at kommunikasjonen mellom dykk er open og god i denne fasa. Det handlar om å kunne og ville sette ord på kjensler og tankar –både positive og negative.

Informasjon om aktivitet og opptrening etter fødsel

- Ved barselavdelinga vil du få informasjon av jordmor. Fysioterapeut kontaktas ved behov.
- Vi anbefaler at du les kapittelet om fysisk aktivitet etter fødselen i Spedbarnsboken du har fått tildelt.

Til deg som har hatt keisarsnitt

Dei første timane etter operasjonen vert du observert i intensivavdelinga (2.etg.). Barnet og barnefar/partner kan vere hos deg. Kontakt mellom deg og barnet er viktig å etablere så raskt som mogleg etter operasjonen, også med tanke på amminga. Når det ligg til rette for det vil du alt ved operasjonsavdelinga og på intensivavdelinga ha barnet hos deg heile tida. Hud-mot-hud kontakt med mor er viktigast, men far/partner er ein god "erstattar".

Amming

Det er berre du som kan amme barnet ditt. Du vil kanskje oppleve ekstra utfordring knytta til amming i starten. Personalet vil hjelpe deg til å finne gode ammestillingar. Gi beskjed, vi er her for støtte og veiledning!

Aktivitet

Det er viktig at du kjem deg på beina så raskt som mogleg, mellom anna med tanke på blodsirkulasjonen, vannlatning og tarmfunksjonen.

Operasjonsdagen får du væske intravenøst. Du får også drikke, og etter nokre timar mat. Urinkateteret vert fjerna så raskt som du er mobilisert etter operasjonen.

Om du har behov for avlastning med barnet er vi til hjelp og støtte.

Smerter

Det er normalt å ha smerter etter ein operasjon. Du vil få smertestillande til faste tider. Ikkje ver redd for å be om meir om du treng det.

Medikamenta du får har ikkje negativ innverknad på barnet, då melkeproduksjonen i starten enno er sparsom og vi vel medikament som er ufarlege.

Operasjonssåret

Operasjonssåret vert vanlegvis sydd med sjølvoppløysande tråd. Det vil seie at stinga ikkje treng å fjernast. Bandasjen som vert lagt på etter operasjonen er vannfast og skal sitte på så lenge du er i avdelinga. Du kan dusje utan å skifte bandasje. Om den skulle løsne, heilt eller delvis, gi beskjed. Såret vert sjekka før heimreise.

Dersom du har hatt hastekeisersnitt vil du få tilbod om samtale med lege.

Utreisedagen

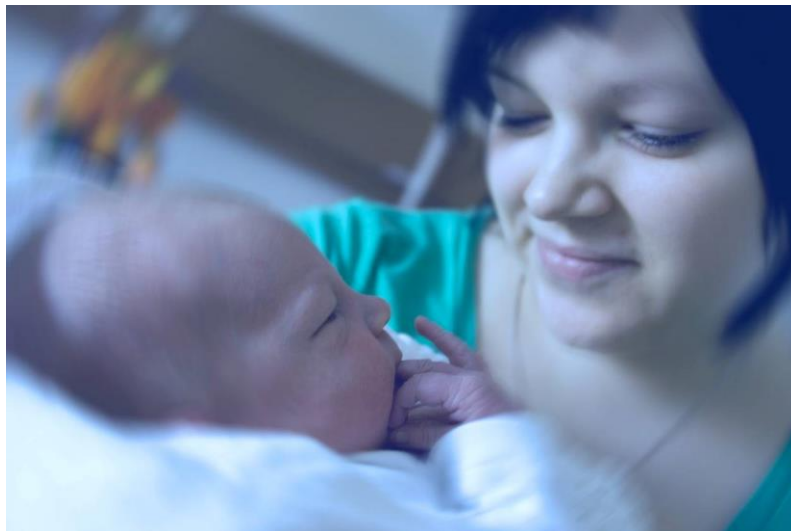
Det vert sendt fødselsrapport til helsestasjonen du sokner til. Du får og med ein kopi når du reiser. Er du i kontakt med helsesøster før brevet frå barselavdelinga er motteke er det nyttig at du har kopi av rapporten.

Fastlege og kommunejordmor får også rapporten tilsendt.

Oppfølging etter heimreise

Helsesøster ved "din" helsestasjon tar kontakt med deg innan 1-2 veker etter heimkomst frå sjukehuset. Du er sjølv velkomen til å ta kontakt før den tid. Det er ulik praksis i kommunene om du får heimebesøk eller det vert gjort avtale om besøk på helsestasjonen. I nokre kommuner har kommunejordmor oppfølging av deg og barnet den første tida etter fødselen. Du må sjølv sørge for time til etterkontroll hos fastlege og/eller kommunejordmor.

Det er nyttig å ha kjennskap til Ammehjelpen. Meir informasjon finn du i brosjyra til Ammehjelpen, og på nettstaden www.ammehjelpen.no

Ammepoliklinikken

Ammepoliklinikken finn du i føde-barselavdelinga i 3.etg. Her kan barselkvinner få veiledning og støtte dei to første vekene etter fødsel. Ring oss på fødeavdelinga tlf 70058361 på før du kjem. Kanskje kan problemet løysast på telefon også.

Meir informasjon finn du i brosjyra "Velkommen til Ammepoliklinikken, Volda sjukehus

DAGSRUTINAR BARSELAVDELINGA

Vi har buffet der du kan forsyne deg med frokost og kveldsmat heile døgnet.

Frå

Ca. kl.09- 10.00 Legevisitt til gravide og nyopererte ved behov

Frå

Kl. 12.00 -13.00 Lunsj (unntatt laurdag og søndag)

Kl 12.00-13.00 middag laurdag og søndag

Frå

Kl. 15.00 Jordmor og barnepleiar kjem rundt på romma

Kl. 15.30-16.30 Middag (lør-søn: kl. 12.00)

Kl18.00.19.00 Høve for at besteforeldre til barnet kan kome på besøk

Frå

Kl. 22.30 Jordmor og barnepleiar kjem rundt på romma

Ved overflytting barsel og dagen etter fødsel: Samtale/informasjon om barseltida

Dagen før heimreise/reisedagen: Samtale om fødsel/utreisesamtale ved jordmor

Barnelege fast tilstades måndag og torsdag frå kl 09.00.

Vi anbefaler at du under opphaldet tek deg tid til å sjå filmene:

- "Bryst er best"
- "At malke med hånden, At drikke af kop"

Filmene kan du sjå i daglegstova/spisestova -når det passar deg best!

Det er viktig at du tar kontakt ved behov!

Hvert barn er enestående

Du er deg barnet mitt
ikke en kopi av meg
eller noen andre
Du kommer selv til å finne ut
hva du synes er vakkert

Dine barn er ikke dine
de er sønner og døtre
av livets lengsel etter liv
De kommer gjennom deg
men ikke av deg
er hos og med deg
men ikke en eiendom du har

Du kan gi dem kjærlighet
men ikke dine tanker
barn har sine egne tanker
Det kroppen trenger
kan du gi dem
men deres sjeler kan du ikke huse
Barnesjelen bor
i morgendagens bolig
dit du aldri finner veien
selv i dine drømmer

Kahlil Gibran

Plass for egne notat:

Kontaktinformasjon:

Telefon ammepoliklinikken Volda sjukehus: 70 05 83 61

For meir informasjon sjå internettsidene:

- www.helse-mr.no
- www.ammehjelpen.no

Lykke til!

Revidert juni 2014